

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

12.02.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[БНР](#)

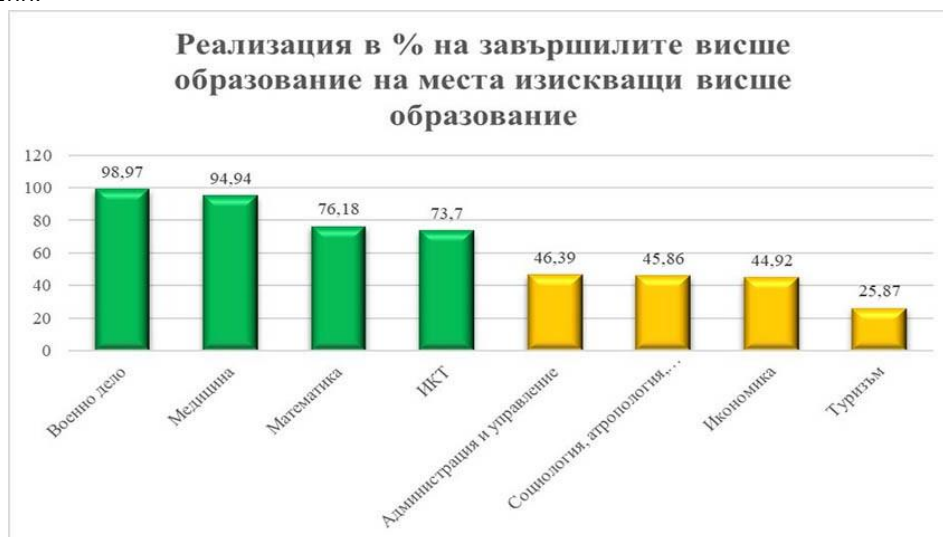
✓ Васил Велев: Приемът на студенти трябва да бъде намален!

- България се нуждае от кадри с добро образование, по търсените от работодателите професии.
- В момента степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична.
- Държавният план-прием трябва да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование. За по-голяма конкуренция и подобряване качеството на студентите броят на откритите места за студенти не бива да е повече от 50 на сто от общия брой завършващи.

Това са трите акцента в **становището**, изпратено от Асоциацията на индустриалния капитал (АИК) до министъра на образованието проф. Галин Цоков във връзка с определянето на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и научните организации.

"Проблемите са на зрялост, трупат се по-бързо, отколкото се решават, ще организираме национална кръгла маса – коментира пред БНР-Радио София **Васил Велев**, председател на УС на АИК – В недалечното минало висшето образование беше начин да се отложи безработицата, но отдавна не е така. Днес **има остър недостиг на човешки ресурси**. Всеки кадър и всяка позиция са важни. Най-голям дефицит има в промишлеността и в строителството."

По думите му, има сфери, в които 75% от висшистите се реализират на позиции, където дипломата и 4-5 години учене се оказват излишни.

Снимка: bica-bg.org

Има два пазара – на желанието от страна на младите хора, и реалния пазар на труда. И **отпадането на таксите в университетите** допълнително ще отдалечи тези пазари един от друг.

Напливът към специалности се определя от това, къде се следва лесно, а не къде има глад на специалисти. Дори и да е ясно, че след завършване ще се вземат добри пари, младите не искат да обучението изисква повече труд и усилия.

"Дългото детство, продължило до 22-23 години се плаща и от данъкоплатците. Това са изгубени години за хората, които учат нещо, което няма да им трябва", допълни Велев.

Той обясни, защо **принципът "Парите следват студента (ученика)"**, дори и да изглежда разумен, **води до дисбаланс и деформации в образователната система**, води до влошаване на качеството на обучение, до слаби резултати по PISA.

Цялото интервю слушайте [тук](#).

[NOVA](#)

✓ Велев: Не само отпадане на таксите, но трябва и стипендии за дефицитните специалности

"Има недостиг на инженерно-техническите специалисти на пазара на труда", подчерта председателят на АИКБ Какъв е отговорът на бизнеса на предложението на МС да отпаднат таксите за обучение на студенти във висшите ни училища. Темата в предаването „Денят на живо“ по NOVA News коментира председателят на АИКБ Васил Велев.

"Проблемът е, че няма достатъчно ученици, завършили средно образование, които да станат студенти. И в момента всички места, разкрити във ВУЗ-овете, не могат да бъдат запълнени. Проблемът не е в таксата, а в ниската раждаемост и във факта, че в момента, за жалост, не всички ученици завършват средно образование", посочи Велев.

Според него в страната вече има превишение на свободните места в първи курс в държавните университети. "Ако прибавим към него и частните учебни заведения, както и фактът, че около 10% от завършилите гимназия заминават в чужбина, за да продължат образованието си - се получава голяма диспропорция. Тоест има два пъти повече места във ВУЗ-овете, отколкото са завършващите гимназия", подчерта той.

По думите му, "който иска да стане студент, той става такъв". "Но остават и незапълнени места в университетите. Освен това таксите представляват много малка част от издръжката и разходите за обучение. Мотивът е, че таксите са причина младите хора да занимават да учат в чужбина. Но те там имат дори по-високи разходи, което не ги спира да излязат навън", категоричен е той.

Велев изтъкна, че влияние оказва и изборът на специалност от самите студенти. "Много малко от завършилите специалности като "Икономика", "Социология", "Администрация и управление" - се реализират на пазара на труда. И в същото време имаме остър недостиг на инженерно-технически кадри, където степента на реализация е много по-висока. Безработицата сред тези, които завършват хуманитарни профили, за разлика от тези, които завършват технически, природоматематически и технически специалности - е много по-голяма", подчерта той.

Той беше категоричен, че трябва да се помисли "не просто за безплатно обучение, а и за допълнителна стипендия за дефицитни специалности и професии". "За такива с недостиг на пазара на труда. За инженерно-техническите специалности. В преработващата промишленост, в строителството, в ИТ сектора има огромен недостиг на специалисти. И това не е от скоро. Там и възнагражденията са много по-добри, отколкото получават тези, които завършват обществени науки и хуманитарния сектор", каза Велев.

Целия разговор гледайте [тук](#).

✓ Добрин Иванов в „Пресечна точка“: За напрежението във властта и първото интервю на Путин пред западен журналист от войната насам

Коментар на Добрин Иванов, Дони Василева и Тодор Капитанов

В петък в предаването „Пресечна точка“ с водещ Анна-Мария Конова гостите –изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов, предприемачът Дони Василева и вицепрезидентът на КНСБ Тодор Капитанов, дебатираха по няколко теми.

В началото те обсъдиха как примката около ротацията се затяга след пореден ултиматум от групата на ГЕРБ-СДС. Днес лидерът на партията Бойко Борисов предупреди за избори 2 в 1 - парламентарни и европейски, ако външното министерство не продължи да се управлява от тях.

Гостите коментираха и водещата световна новина - Владимир Путин с първо интервю пред западен журналист от началото на войната в Украйна. Срещу руския президент седна американецът Такър Карлсън.

Цялото участие гледайте [тук](#)

[Факти](#)

✓ Васил Велев: Не само отпадане на таксите, но трябва и стипендии

Какъв е отговорът на бизнеса на предложението на МС да отпаднат таксите за обучение на студенти във висшите ни училища. Темата в предаването „Денят на живо“ по NOVA News коментира председателят на АИКБ Васил Велев.

"Проблемът е, че няма достатъчно ученици, завършили средно образование, които да станат студенти. И в момента всички места, разкрити във ВУЗ-овете, не могат да бъдат запълнени. Проблемът не е в таксата, а в ниската раждаемост и във факта, че в момента, за жалост, не всички ученици завършват средно образование", посочи Велев.

Според него в страната вече има превишение на свободните места в първи курс в държавните университети. "Ако прибавим към него и частните учебни заведения, както и фактът, че около 10% от завършилите гимназия заминават в чужбина, за да продължат образованието си - се получава голяма диспропорция. Тоест има два пъти повече места във ВУЗ-овете, отколкото са завършващите гимназия", подчерта той.

Кабинетът предлага таксите за обучение на студенти и докторанти да отпаднат

По думите му, "който иска да стане студент, той става такъв". "Но остават и незапълнени места в университетите. Освен това таксите представляват много малка част от издръжката и разходите за обучение. Мотивът е, че таксите са причина младите хора да занимават да учат в чужбина. Но те там имат дори по-високи разходи, което не ги спира да излязат навън", категоричен е той.

Велев изтъкна, че влияние оказва и изборът на специалност от самите студенти. "Много малко от завършилите специалности като "Икономика", "Социология", "Администрация и управление" - се реализират на пазара на труда. И в същото време имаме остър недостиг на инженерно-технически кадри, където степента на реализация е много по-висока. Безработицата сред тези, които завършват хуманитарни профили, за разлика от тези, които завършват технически, природоматематически и технически специалности - е много по-голяма", подчерта той.

Той беше категоричен, че трябва да се помисли "не просто са безплатно обучение, а и за допълнителна стипендия за дефицитни специалности и професии". "За такива с недостиг на пазара на труда. За инженерно-техническите специалности. В преработващата промишленост, в строителството, в IT сектора има огромен недостиг на специалисти. И това не е отскоро. Там и възнагражденията са много по-добри, отколкото получават тези, които завършват обществени науки и хуманитарния сектор", категоричен е той.

Лула

✓ Васил Велев: Приемът на студенти трябва да бъде намален

България се нуждае от кадри с добро образование, по търсените от работодателите професии. В момента степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична. Държавният план-прием трябва да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование. За по-голяма конкуренция и подобряване качеството на студентите броят на откритите места за студенти не бива да е повече от 50 на сто от общия брой завършващи.

Това са трите акцента в становището, изпратено от Асоциацията на индустриалния капитал (АИК) до министъра на образованието проф. Галин Цоков във връзка с определянето на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и научните организации.

"Проблемите са назрели, трупат се по-бързо, отколкото се решават, ще организираме национална кръгла маса – коментира пред БНР-Радио София Васил Велев, председател на УС на АИК – В недалечното минало висшето образование беше начин да се отложи безработицата, но отдавна не е така. Днес има остър недостиг на човешки ресурси. Всеки кадър и всяка позиция са важни. Най-голям дефицит има в промишлеността и в строителството."

По думите му, има сфери, в които 75% от висшистите се реализират на позиции, където дипломата и 4-5 години учене се оказват излишни.

Има два пазара – на желанията от страна на младите хора, и реалния пазар на труда. И отпадането на таксите в университетите допълнително ще отдалечи тези пазари един от друг.

Напливът към специалности се определя от това, къде се следва лесно, а не къде има глад на специалисти. Дори и да е ясно, че след завършване ще се вземат добри пари, младите не искат да обучението изисква повече труд и усилия.

"Дългото детство, продължило до 22-23 години се плаща и от данъкоплатците. Това са изгубени години за хората, които учат нещо, което няма да им трябва", допълни Велев.

Той обясни, защо принципът "Парите следват студента (ученика)", дори и да изглежда разумен, води до дисбаланс и деформации в образователната система, води до влошаване на качеството на обучение, до слаби резултати по PISA.

✓ Васил Велев: Не само отпадане на таксите, но трябва и стипендии

Какъв е отговорът на бизнеса на предложението на МС да отпаднат таксите за обучение на студенти във висшите ни училища. Темата в предаването „Денят на живо“ по NOVA News коментира председателят на АИКБ Васил Велев.

„Проблемът е, че няма достатъчно ученици, завършили средно образование, които да станат студенти. И в момента всички места, разкрити във ВУЗ-овете, не могат да бъдат запълнени. Проблемът не е в таксата, а в ниската раждаемост и във факта, че в момента, за жалост, не всички ученици завършват средно образование“, посочи Велев.

Според него в страната вече има превишение на свободните места в първи курс в държавните университети. „Ако прибавим към него и частните учебни заведения, както и фактът, че около 10% от завършилите гимназия заминават в чужбина, за да продължат образованието си – се получава голяма диспропорция. Тоест има два пъти повече места във ВУЗ-овете, отколкото са завършващите гимназия“, подчерта той.

Кабинетът предлага таксите за обучение на студенти и докторанти да отпаднат

По думите му, „който иска да стане студент, той става такъв“. „Но остават и незапълнени места в университетите. Освен това таксите представляват много малка част от издръжката и разходите за обучение. Мотивът е, че таксите са причина младите хора да занимават да учат в чужбина. Но те там имат дори по-високи разходи, което не ги спира да излязат навън“, категоричен е той.

Велев изтъкна, че влияние оказва и изборът на специалност от самите студенти. „Много малко от завършилите специалности като „Икономика“, „Социология“, „Администрация и управление“ – се реализират на пазара на труда. И в същото време имаме остър недостиг на инженерно-технически кадри, където степента на реализация е много по-висока. Безработицата сред тези, които завършват хуманитарни профили, за разлика от тези, които завършват технически, природоматематически и технически специалности – е много по-голяма“, подчерта той.

Той беше категоричен, че трябва да се помисли „не просто за безплатно обучение, а и за допълнителна стипендия за дефицитни специалности и професии“. „За такива с недостиг на пазара на труда. За инженерно-техническите специалности. В преработващата промишленост, в строителството, в ИТ сектора има огромен недостиг на специалисти. И това не е отскоро. Там и възнагражденията са много по-добри, отколкото получават тези, които завършват обществени науки и хуманитарния сектор“, категоричен е той.

[АИКБ](#)

✓ Държавният план-прием трябва да бъде реструктуриран така, че да отговаря на нуждите на пазара на труда

Необходима е единна държавна политика при приема и реализацията на завършилите висше образование, за да се постигне реално обвързване на обучението с националните потребности на пазара на труда и за повишаване на ефекта от инвестициите на публични средства във висшето образование. Трябва да се създадат условия за постигане на съответствие между търсенето и предлагането на специалисти както със средно професионално, така и с висше образование чрез проучване, идентифициране и краткосрочно и дългосрочно прогнозиране на потребностите на икономиката. Тези предложения бяха отправени към заместник-министъра на образованието и науката Мариета Георгиева по време на провения се днес Национален съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България.

„България се нуждае от кадри с добро образование, по търсените от работодателите професии. За съжаление в момента системата на висшето ни образование „произвежда“ редица кадри с квалификация, която не е търсена от пазара на труда. Над 40% от „свръх квалифицираните“ кадри с висше образование работят на работни места, които изискват по-ниски образователни и квалификационни изисквания или се вливат в редиците на безработните. Това от своя страна води до загуба на човешки ресурс. В момента тече подготовката на държавния план-прием за средното и висшето образование и не е късно да се положат усилия той да бъде приведен в съответствие с нуждите на пазара“, заяви председателят на УС на АИКБ.

За пореден път АИКБ обърна внимание на представителите на министерството, че е от изключителна важност е държавният план-прием да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование, като броят на откритите места за студенти да е до максимум 50% от общия брой завършващи. Това ще даде възможност за по-голяма конкуренция сред кандидат-студентите и съответно изграждане на подходящи специалисти, които бързо да преминат прехода от образование към заетост.

Сходни са проблемите и при планиране на местата за ученици в средното професионално образование. Местата не са съобразени с демографските промени, налице е все още неразбиране на ученици и родители за нуждата от

придобиването на професия, която да е ориентирана към бъдещите потребности на пазара на труда. Същевременно все по-притеснителни стават резултатите от Програмата за международното оценяване на учениците PISA, според което 54% от българските ученици са функционално неграмотни, което поставя България на предпоследно място от всички страни членки на Европейския съюз.

По думите на зам.-министър Георгиева в момента Министерство на образованието и науката има за основна задача да наложи политика на превес на професионалното над профилираното средно образование, като съотношението на този етап е 57 към 43 на сто. *„Напълно сме съгласни, че структурата на образованието трябва да отговаря на обществения интерес и нуждите на пазара на труда. Това е наше намерение и основна цел. Предприели сме няколко мерки, с които считаме, че ще сме полезни и ще дадем глътка въздух на работодателите. Първата е, че държавата ще поеме осигурителните вноски на учениците в дуална форма на обучение. Втората е, че заедно с МТСП в момента работим по механизъм, чрез който да се облекчи заемаването на свободни работни места от чужди граждани, които са завършили висшето си образование у нас“*, допълни зам.-министър Мариета Георгиева.

Членовете на НС на АИКБ изразиха притеснение от факта, че степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична. Според тях все още липсва широкомащабна кампания за популяризиране на възможността студентите да сключват договор с работодателите срещу поемане на разходите за обучението им изцяло от държавата.

Сред другите важни теми, които Националният съвет на АИКБ обсъди с екипа на Министерство на образованието и науката, бяха още дуалното обучение, промените в списъка с професии за професионално образование и обучение. От АИКБ обещаха продължение на темата като за целта ще бъде организирана специална кръгла маса. Събитието ще се проведе на 20 май 2024 г. в хотел София Балкан Палас.

[Investor](#)

✓ АИКБ искат приемът в университетите да е съобразен с пазара на труда

Плановият прием в държавните университети трябва да бъде съобразен с нуждите на пазара на труда, а местата - с броя завършващи гимназиите, поискаха от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) по време на среща със зам.-министъра на образованието Мариета Георгиева. Според работодателската организация трябва да има по-голяма конкуренция за влизане в университетите и препоръчаха местата в годишните приеми да бъдат не повече от 50% от випуска на гимназиите.

Над 40% от "свърх квалифицираните" кадри с висше образование работят на работни места, които изискват по-ниски образователни и квалификационни изисквания или се вливат в редиците на безработните, посочват от АИКБ и допълват, че това води до загуба на човешки ресурс.

От асоциацията виждат подобни проблеми и по отношение на местата в професионалните гимназии - те също не са съобразени с демографските структури и допълват, че резултатите от тестовете на българските ученици стават все по-лоши.

"Налице е все още неразбиране на ученици и родители за нуждата от придобиването на професия, която да е ориентирана към бъдещите потребности на пазара на труда", заявяват още от АИКБ.

"Напълно сме съгласни, че структурата на образованието трябва да отговаря на обществения интерес и нуждите на пазара на труда. Това е наше намерение и основна цел", отчете от своя страна Мариета Георгиева. Тя коментира, че държавата ще поеме осигуровките на учениците в дуалното образование и ще бъдат облекчени процедурите за заемаването на свободни места у нас от чужди граждани, завършили в български университет.

[News.bg](#)

✓ АИКБ иска МОН да реструктурира държавния план-прием

Необходима е единна държавна политика при приема и реализацията на завършилите висше образование, за да се постигне реално обвързване на обучението с националните потребности на пазара на труда и за повишаване на ефекта от инвестициите на публични средства във висшето образование. Това е едно от предложенията, които направи заместник-министърът на образованието и науката Мариета Георгиева по време на провения се днес Национален съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).

По думите ѝ трябва да се създадат условия за постигане на съответствие между търсенето и предлагането на специалисти както със средно професионално, така и с висше образование чрез проучване, идентифициране и краткосрочно и дългосрочно прогнозиране на потребностите на икономиката.

Зам.-министърът на образованието подчерта, че България се нуждае от кадри с добро образование по търсените от работодателите професии.

"За съжаление в момента системата на висшето ни образование "произвежда" редица кадри с квалификация, която не е търсена от пазара на труда", смята тя.

Мариета Георгиева посочи, че над 40% от "свръх квалифицираните" кадри с висше образование работят на работни места, които изискват по-ниски образователни и квалификационни изисквания или се вливат в редиците на безработните. Това от своя страна води до загуба на човешки ресурс.

"В момента тече подготовката на държавния план-прием за средното и висшето образование и не е късно да се положат усилия той да бъде приведен в съответствие с нуждите на пазара", заяви председателят на УС на АИКБ.

Наред с това от АИКБ обърна внимание на представителите на министерството, че е от изключителна важност е държавният план-прием да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование, като броят на откритите места за студенти да е до максимум 50% от общия брой завършващи. Това щяло да даде възможност за по-голяма конкуренция сред кандидат-студентите и съответно изграждане на подходящи специалисти, които бързо да преминат прехода от образование към заетост.

От асоциацията посочиха, че сходни проблемите има и при планиране на местата за ученици в средното професионално образование. Според тях местата не са съобразени с демографските промени, налице е все още неразбиране на ученици и родители за нуждата от придобиването на професия, която да е ориентирана към бъдещите потребности на пазара на труда. Същевременно все по-притеснителни стават резултатите от Програмата за международното оценяване на учениците PISA, според което [54% от българските ученици са функционално неграмотни](#), което поставя България на предпоследно място от всички страни членки на Европейския съюз.

Зам.-министър Георгиева уточни, че в момента за Министерство на образованието и науката е приоритет да се наложи политика на превес на професионалното над профилираното средно образование, като съотношението на този етап е 57 към 43 на сто.

"Напълно сме съгласни, че структурата на образованието трябва да отговаря на обществения интерес и нуждите на пазара на труда. Това е наше намерение и основна цел", допълни зам.-министърът.

По думите на Мариета Георгиева от МОН са предприели няколко мерки, с които считат, че ще са полезни и ще дадат глътка въздух на работодателите. Първата е, че държавата ще поеме осигурителните вноски на учениците в дуална форма на обучение. Втората е, че заедно с МТСП се работи по механизъм, чрез който да се облекчи заемането на свободни работни места от чужди граждани, които са завършили висшето си образование у нас.

Членовете на НС на АИКБ изразиха притеснение от факта, че степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична. Според тях все още липсва широкомащабна кампания за популяризиране на възможността студентите да сключват договор с работодателите срещу поемане на разходите за обучението им изцяло от държавата.

Сред другите важни теми, които Националният съвет на АИКБ обсъди с екипа на Министерство на образованието и науката, бяха още дуалното обучение, промените в списъка с професии за професионално образование и обучение.

От АИКБ обещаха продължение на темата, като за целта ще бъде организирана специална кръгла маса.

[Media News](#)

✓ АИКБ иска МОН да реструктурира държавния план-прием

Необходима е единна държавна политика при приема и реализацията на завършилите висше образование, за да се постигне реално обвързване на обучението с националните потребности на пазара на труда и за повишаване на ефекта от инвестициите на публични средства във висшето образование. Това е едно от предложенията, които направи заместник-министърът на образованието и науката Мариета Георгиева по време на провения се днес Национален съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ).

По думите ѝ трябва да се създадат условия за постигане на съответствие между търсенето и предлагането на специалисти както със средно професионално, така и с висше образование чрез проучване, идентифициране и краткосрочно и дългосрочно прогнозиране на потребностите на икономиката.

Зам.-министърът на образованието подчерта, че България се нуждае от кадри с добро образование по търсените от работодателите професии.

"За съжаление в момента системата на висшето ни образование "произвежда" редица кадри с квалификация, която не е търсена от пазара на труда", смята тя.

Мариета Георгиева посочи, че над 40% от "свръх квалифицираните" кадри с висше образование работят на работни места, които изискват по-ниски образователни и квалификационни изисквания или се вливат в редиците на безработните. Това от своя страна води до загуба на човешки ресурс.

"В момента тече подготовката на държавния план-прием за средното и висшето образование и не е късно да се положат усилия той да бъде приведен в съответствие с нуждите на пазара", заяви председателят на УС на АИКБ.

Наред с това от АИКБ обърна внимание на представителите на министерството, че е от изключителна важност е държавният план-прием да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование, като броят на откритите места за студенти да е до максимум 50% от общия брой завършващи. Това щяло да даде възможност за по-голяма конкуренция сред кандидат-студентите и съответно изграждане на подходящи специалисти, които бързо да преминат прехода от образование към заетост.

От асоциацията посочиха, че сходни проблемите има и при планиране на местата за ученици в средното професионално образование. Според тях местата не са съобразени с демографските промени, налице е все още неразбиране на ученици и родители за нуждата от придобиването на професия, която да е ориентирана към бъдещите потребности на пазара на труда. Същевременно все по-притеснителни стават резултатите от Програмата за международното оценяване на учениците PISA, според което 54% от българските ученици са функционално неграмотни, което поставя България на предпоследно място от всички страни членки на Европейския съюз.

Зам.-министър Георгиева уточни, че в момента за Министерство на образованието и науката е приоритет да се наложи политика на превес на професионалното над профилираното средно образование, като съотношението на този етап е 57 към 43 на сто.

"Напълно сме съгласни, че структурата на образованието трябва да отговаря на обществения интерес и нуждите на пазара на труда. Това е наше намерение и основна цел", допълни зам.-министърът.

По думите на Мариета Георгиева от МОН са предприели няколко мерки, с които считат, че ще са полезни и ще дадат глътка въздух на работодателите. Първата е, че държавата ще поеме осигурителните вноски на учениците в дуална форма на обучение. Втората е, че заедно с МТСП се работи по механизъм, чрез който да се облекчи заемането на свободни работни места от чужди граждани, които са завършили висшето си образование у нас.

Членовете на НС на АИКБ изразиха притеснение от факта, че степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична. Според тях все още липсва широкомащабна кампания за популяризиране на възможността студентите да сключват договор с работодателите срещу поемане на разходите за обучението им изцяло от държавата.

Сред другите важни теми, които Националният съвет на АИКБ обсъди с екипа на Министерство на образованието и науката, бяха още дуалното обучение, промените в списъка с професии за професионално образование и обучение.

От АИКБ обещаха продължение на темата, като за целта ще бъде организирана специална кръгла маса.

[Уча в Пловдив](#)

✓ АИКБ предлагат по-малък прием в университетите

България се нуждае от кадри с добро образование, по търсените от работодателите професии. Степента на подготовка на студентите не съответства на потребностите на бизнеса, тъй като е предимно теоретична. Държавният план-прием да бъде съобразен с броя на завършващите средно образование. За по-голяма конкуренция и подобряване качеството на студентите броят на дотирания от държавата прием не бива да е повече от 50 на сто от общия брой завършващи. Това са трите акцента в становището, изпратено от Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ) до министъра на образованието проф. Галин Цоков във връзка с определянето на приема на студенти и докторанти в държавните висши училища и научните организации.

При близо 39 000 места за учебната 2020-2021 – около 96% от тях са било заети. Две години по-късно – при обявени над 41 300 места – незаетите места в университетите стават 9%. Според данни на работодателите сериозен дефицит на кадри има най-вече сред инженерните специалисти, в транспорта и в строителството. Затова предложението е квотите в университети да бъдат увеличени точно в тези направления. Според статистиката за учебната 2023-2024 местата за студенти с държавна субсидия са с над 6000 повече от завършилите средно образование.

Над 40% от “сврх квалифицираните” кадри с висше образование работят на места, които изискват по-ниски образователни и квалификационни изисквания или се вливат в редиците на безработните, посочват от АИКБ и допълват, че това води до загуба на човешки ресурс.

От асоциацията виждат подобни проблеми и по отношение на местата в професионалните гимназии, които също не са съобразени с демографските структури и допълват.

“Все още има неразбиране на ученици и родители за нуждата от придобиването на професия, която да е ориентирана към бъдещите потребности на пазара на труда”, заявяват още от АИКБ.

[bTV](#)

✓ Росица Стелиянова: Да създадем конкуренция, за да може тези, които имат желание да учат, искат да се реализират - те да успеят да влязат, за да излязат качествени специалисти

Продължават полярните реакции по идеята на кабинета за отпадане на таксите за обучение на студенти и докторанти, приети „държавна поръчка“.

Представителството на студентите е „За“, но притеснения изразиха от Съвета на ректорите, работодатели и синдикати. Според правителството така образованието ще е по-достъпно за студентите с финансови затруднения. От представителството на студентските съвети днес изчисляват, че над 90% от учащите приветстват предложението. Скептични били предимно приетите в частните университети.

От съвета на ректорите се опасяват че предложението ще сложи край на политиката, при която няма такси за специалностите с нисък интерес, важни за икономиката. Значението си ще загуби и студентското кредитиране.

Работодателите реагираха остро и предлагат откритите места за студенти да са максимум 50% от броя на всички завършващи средно образование.

„Това е една популистка мярка. Да създадем конкуренция, за да може тези, които имат желание да учат, искат да се реализират - те да успеят да влязат, за да излязат качествени специалисти“, каза **Росица Стелиянова, директор „Програми и проекти“ в АИКБ.**

Синдикатите също виждат рискове. Според КНСБ, ще изчезне конкуренцията между студентите и ще намалее качеството на образованието.

В отговор до bTV от МОН заявяват, че мярката е насочена към тези, които нито работят, нито учат. С въвеждането ѝ се очаква и повече млади хора да останат в България. Общественото обсъждане продължава.

Студентските такси скочиха и през тази учебна година. В 22 висши учебни заведения увеличението е между 5 и 45 на сто.

В конкретни суми това означава повишение с между 50 и 300 лева. В 11 университета размерът на таксата беше запазен.

Още преди началото на академичната година беше обявено, че най-много ще плащат студентите по изкуствата - 1450 лева годишно, както и по здравеопазване и спорт - средно по 1100 лв.

Целият репортаж ще откриете [ТУК](#)

[Блиц](#)

✓ Росица Стелиянова: Да създадем конкуренция, за да може тези, които имат желание да учат, искат да се реализират - те да успеят да влязат, за да излязат качествени специалисти

Реакция на работодателите в България срещу първоначалния прием на студенти във ВУЗ-овете у нас. От Асоциацията на индустриалния капитал предлагат броят им да се намали, за да не остават незапълнени места в различните специалности, съобщава Нова телевизия.

И дават примери. При близо 39 000 места за учебната 2020-2021 – около 96% от тях са били заети. Две години по-късно – при обявени над 41 300 места – незаетите места в университетите стават 9%.

Според данни на работодателите сериозен дефицит на кадри има най-вече сред инженерните специалисти, в транспорта и в строителството. Затова и предлагат квотите в университети да бъдат увеличени точно в тези направления.

„Както всички компании, страдаме от недостиг на хора, на пазара на труда се наблюдава липса на работна ръка“, заяви Илина Стойкова, мениджър „Човешки ресурси“ в корабостроително предприятие.

Иван Данков е от малкото студенти, които успяват да се реализират веднага след завършването си. „От малък се вълнувам от инженерните науки и плюс това баща ми цял живот е моряк. Изключително е вълнуващо и е предизвикателно. Никога не съм се вълнувал от правото и икономиката”, заяви Иван Данков.

Според статистиката за учебната 2023-2024 местата за студенти с държавна субсидия са с над 6000 повече от завършилите средно образование. От Асоциацията на индустриалния капитал у нас настояват, че броят на откритите места за студенти не трябва да е повече от 50 на 100 от общия брой завършващи.

„Цялата порочна практика идва от принципа „парите следват студента”. Когато сложим един план прием, който е равен на броя на излизащите, на практика всеки, който няма двойка, влиза в университет”, заяви **Росица Стелиянова, директор „Програми и проекти” към АИКБ.**

В писмена позиция от Министерството на образованието посочват, че по-големият брой на квотите цели осигуряването на достъп на всички до висшето образование. В това число влизат и кандидатите за магистърска степен. Част от студентите обаче не одобряват идеята на бизнеса за по-малко места в социалните, стопанските и правните науки.

„Държавната поръчка в момента, която се приема всяка година в УНСС, са около 2800 студенти, което е крайно недостатъчно, тъй като кандидат-студентите са близо 6000”, заяви Калоян Стефанов, студент УНСС.

„Всяка една област, всеки един бизнес се нуждае от тези хора, от тези кадри, за да може да върви бизнесът нормално и да подобряват процесите в него”, заяви Илиян Чабуклийски, председател на Студентския съвет при УНСС.

[Vesti](#)

✓ АИКБ предлагат да се намали приемът на студенти в университетите

Реакция на работодателите в България срещу първоначалния прием на студенти във висшите учебни заведения у нас. От Асоциацията на индустриалния капитал предлагат броят им да се намали, за да не остават незапълнени места в различните специалности.

И дават примери. При близо 39 000 места за учебната 2020-2021, около 96% от тях са били заети. Две години по-късно, при обявени над 41 300 места, незаетите места в университетите стават 9%.

Според данни на работодателите сериозен дефицит на кадри има най-вече сред инженерните специалисти, в транспорта и в строителството. Затова и предлагат квотите в университети да бъдат увеличени точно в тези направления.

„Както всички компании, страдаме от недостиг на хора, на пазара на труда се наблюдава липса на работна ръка”, заяви пред NOVA Илина Стойкова, мениджър „Човешки ресурси” в корабостроително предприятие.

Иван Данков е от малкото студенти, които успяват да се реализират веднага след завършването си.

„От малък се вълнувам от инженерните науки и плюс това баща ми цял живот е моряк. Изключително е вълнуващо и е предизвикателно. Никога не съм се вълнувал от правото и икономиката”, каза той.

Според статистиката за учебната 2023-2024 местата за студенти с държавна субсидия са с над 6000 повече от завършилите средно образование. От Асоциацията на индустриалния капитал у нас настояват, че броят на откритите места за студенти не трябва да е повече от 50 на 100 от общия брой завършващи.

„Цялата порочна практика идва от принципа „парите следват студента”. Когато сложим един план прием, който е равен на броя на излизащите, на практика всеки, който няма двойка, влиза в университет”, заяви **Росица Стелиянова, директор „Програми и проекти” към АИКБ.**

В писмена позиция до NOVA от Министерството на образованието посочват, че по-големият брой на квотите цели осигуряването на достъп на всички до висшето образование. В това число влизат и кандидатите за магистърска степен. Част от студентите обаче не одобряват идеята на бизнеса за по-малко места в социалните, стопанските и правните науки.

„Държавната поръчка в момента, която се приема всяка година в УНСС, са около 2800 студенти, което е крайно недостатъчно, тъй като кандидат-студентите са близо 6000”, заяви Калоян Стефанов, студент УНСС.

„Всяка една област, всеки един бизнес се нуждае от тези хора, от тези кадри, за да може да върви бизнесът нормално и да подобряват процесите в него”, заяви Илиян Чабуклийски, председател на Студентския съвет при УНСС.

✓ АИКБ предлагат да се намали приемът в университетите

От Асоциацията на индустриалния капитал предлагат броят на първоначалния прием на студенти във ВУЗ-овете у нас да се намали, за да не остават незапълнени места в различните специалности, предаде Нова. От Асоциацията посочват, че при близо 39 000 места за учебната 2020-2021 – около 96% от тях са били заети. Две години по-късно – при обявени над 41 300 места – незаетите места в университетите стават 9%.

Според данни на работодателите сериозен дефицит на кадри има най-вече сред инженерните специалисти, в транспорта и в строителството. Затова и предлагат квотите в университети да бъдат увеличени точно в тези направления.

"Както всички компании, страдаме от недостиг на хора, на пазара на труда се наблюдава липса на работна ръка", казва Илина Стойкова, мениджър "Човешки ресурси" в корабостроително предприятие.

Иван Данков е от малкото студенти, които успяват да се реализират веднага след завършването си.

"От малък се вълнувам от инженерните науки и плюс това баща ми цял живот е моряк. Изключително е вълнуващо и е предизвикателно. Никога не съм се вълнувал от правото и икономиката", споделя Данков.

Според статистиката за учебната 2023-2024 местата за студенти с държавна субсидия са с над 6000 повече от завършилите средно образование. От Асоциацията на индустриалния капитал у нас настояват, че броят на откритите места за студенти не трябва да е повече от 50 на 100 от общия брой завършващи.

"Цялата порочна практика идва от принципа "парите следват студента". Когато сложим един план прием, който е равен на броя на излизащите, на практика всеки, който няма двойка, влиза в университет", заяви **Росица Стелиянова, директор "Програми и проекти" към АИКБ.**

От Министерството на образованието посочват, че по-големият брой на квотите цели осигуряването на достъп на всички до висшето образование. В това число влизат и кандидатите за магистърска степен. Част от студентите обаче не одобряват идеята на бизнеса за по-малко места в социалните, стопанските и правните науки.

"Всяка една област, всеки един бизнес се нуждае от тези хора, от тези кадри, за да може да върви бизнесът нормално и да подобряват процесите в него", смята Илиян Чабуклийски, председател на Студентския съвет при УНСС.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНТ](#)

✓ Земеделие на кредит: Как оцеляват фермерите в Югозападна България?

Средни земеделци в Югозападна България разчитат основно на кредити. Причината е, че честите забавяния при изплащането на субсидиите и тежката бюрокрация около европейските програми затрудняват оцеляването им.

Емил Драгичев има малка ферма за животни в Симитли. Грижи се за 35 крави и над 140 овце. За да ги изхранва през зимата, разчита на кредити. И всяка година е несигурен за поминъка си.

Емил Драгичев - животновъд: "Рефинансираме заеми в момента. Зимата е един от най-трудните периоди и в момента е свързан с изхранването."

Фермерите настояват за по-големи субсидии за животните и за изплащането им навреме.

"За една овца взимаме 38 лева на година, за една година 38 лева. Един килограм царевица, с която храня е 40 ст. 500 грама на ден, храним от началото на ноември до април, 6 месеца това са по 30 180 дни по половин килограм 90 килограма по 50 стотинки са 45 лева, говорим само за царевица, без да имаме предвид, че ядат и сено и люцерна обезпаразитяване, работници. В движение се променят правилата доизмислят се нови и нови неща и ние не може да работим.....защото трябва постоянно да четем да следим, да се нагаждаме в обстановката", обясни Драгичев.

Когато не могат да справят с разходите, животновъдите се обръщат към банките.

"Земеделците, включително и животновъдството, са доста рисков отрасъл и банките подхождат изключително предпазливо, когато вземат решение за отпускането на такива кредити. Затова неразделна част от отпускането на този договор е застрахователния договор", каза доц. Елена Ставрова - финансист.

Малко земеделци у нас обаче застраховат продукцията си, затова и често търпят големи загуби.

✓ Повечето основни хранителни стоки поскъпват минимално през седмицата

Повечето основни хранителни стоки, плодове и зеленчуци, наблюдавани от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ), поскъпват минимално на борсите в страната през седмицата, показват данните в седмичния бюлетин на комисията.

Индексът на тържищните цени (ИТЦ), който отразява движението на цените на хранителните стоки на едро у нас, се повишава с 0,62 на сто на седмична база до 2,280 пункта. Миналата седмица ИТЦ беше на ниво 2,266 пункта.

Равнището на ИТЦ в началото на миналата година беше 2,316 пункта, а през първата третина на март достигна пролетния си максимум от 2,480 пункта. Базовото ниво на ИТЦ - 1,000 пункта, е от 2005 г.

Цената на домати (внос) се качва с 10,2 на сто до 3,56 лева за килограм, на краставиците (внос) - със 7,5 на сто до 3,45 лева за килограм. Картофите прибавят 4,1 на сто до 1,28 лева за килограм.

Морковите поскъпват с 0,9 на сто до 1,18 лева за килограм, зрелият лук (внос) - с 1,4 на сто и се продава по 1,40 лева за килограм. Зелето поскъпва с 3,2 на сто до 0,98 лева за килограм, зелената салата - с 5,4 на сто и се продава по 1,17 лева за брой. От зеленчуците, проследявани от ДКСБТ, единствено поевтиняват зрелият чесън (внос) - с 2,0 на сто до 5,33 лева за килограм, и червените чушки (внос) - с 3,3 на сто до 3,47 лева за килограм.

Цената на ябълките (внос) се покачва с 1,7 на сто и те се търгуват по 1,82 лева за килограм. Лимоните се продават с 4,4 на сто повече - по 2,15 лева за килограм. Бананите се качват с 2,2 на сто до 2,85 лева за килограм, мандарините - също с 2,2 на сто до 2,37 лева за килограм. Портокалите поевтиняват с 5,5 на сто и се търгуват по 2,05 лева за килограм.

Кравето сирене поевтинява с 1,3 на сто до 10,99 лева за килограм, кашкавалът тип "Витоша" се вдига с 0,2 на сто до 16,80 лева за килограм. Киселото мляко (3 и над 3 процента масленост) прибавя 2,5 на сто и се купува по 1,21 лв. за кофичка от 400 гр. Прясното мляко (3 процента масленост) се продава с 0,9 на сто по-евтино - по 2,26 лева за литър.

Пилешкото месо поскъпва с 0,5 на сто и се предлага по 6,27 лв. за килограм, яйцата (размер М) - с 2,7 на сто и те се продават по 0,38 лева за брой на едро.

Цената на ориза се увеличава с 3,4 на сто и той се търгува по 3,34 лв. за килограм, на лещата - с 0,7 на сто и тя се купува по 4,25 лева за килограм, на зрелия фасул - с 0,5 на сто до 4,17 лева за килограм.

Захарта остава без промяна и се търгува по 2,21 лева за килограм, както и олиото, което се предлага по 2,63 лв. за литър. Брашното тип 500 поскъпва с 1,6 на сто до 1,24 лева за килограм. Кравето масло (пакетче от 125 грама) поевтинява с 2,3 на сто и се продава по 2,57 лв. за брой.

✓ МВР затыга контрола по пътищата - 20 нови камери следят за нарушители

МВР затыга контрола по пътищата. 20 нови камери за скорост ще следят за нарушители в страната от утре. Още 4 нови апарата за кръвни изследвания на шофьори, хванати зад волана с наркотици, ще бъдат доставени близките месеци.

Така МВР се опитва да реши два проблема - намаляване на "състезателите", които са причина за най-много тежки катастрофи и чакането за кръвните резултати на дрогираните.

Очевидно, но не само завишеният контрол, а и заработването на системата за сигурно електронно връчване водят до скок на санкционирани и съответно събраните глоби.

През последните две седмици са платени глоби за близо 7 милиона и 100 хиляди лева. Можем да го сравним със същия период на миналата година, тогава сумата от събрани глоби е била 4 милиона лева.

Скокът е почти двоен. След като системата за сигурно електронно връчване заработи с целия си капацитет се очаква от снимката на пътя до връчването на електронен фиш на нарушителя времето да бъде около месец - наказанието да се налага бързо и да става все по-неизбежно.

През последната година установените нарушители на пътя са с около 20% повече в сравнение с 2022. Ръст при събирането на глобите обаче се наблюдава от есента, като през декември и януари той става рекорден.

"Като със събираемостта ние отново търсим превенция, тъй като, ако не събираме наложените от нас санкции, чувството за безнаказаност остава", заяви пред БНТ вътрешният министър Калин Стоянов.

Още от следващата седмица [с 20 нови мобилни камери пътните полицаи ще дебнат за нарушители](#) по най-натоварените пътища в страната, както и в участъците, където са регистрирани най-много тежки катастрофи с жертви. А преди началото на активния летен сезон контролът ще бъде затегнат още.

"Съвместно с "Електронно управление" да въведем в експлоатация и възможността камерите на толсистемата да могат да измерват и средна скорост. Успоредно с това предстои сключването на договори по общо 4 поръчки за около 290 камери за измерване на скоростта", допълни Калин Стоянов.

За половин година вече са отнети 1500 автомобили на шофьори, хванати с дрога зад волана. За 200 от колите съдът вече е постановил конфискация. Това води до спад на шофьорите, които карат дрогираны от средно 23 до под 10 на денонощие при над два пъти ръст на тестваните.

След купуването на двата нови аппарата за кръвни тестове забавянето в експертизите се намалява, но за вътрешния министър това продължава да е проблем.

"Предстои до два месеца, най-много три, да бъдат доставени още 4 такива аппарата. И аз съм убеден, че с тези апарати ние максимално бързо ще излезем от ситуацията, в която се намираме, с такива големи забавяния по отношение на експертизите", каза още вътрешният министър Калин Стоянов.

Новите 4 аппарата ще бъдат разпределени в градове във вътрешността на страната, така че кръвните проби да не се изпращат за изследвания само в София.

[БНР](#)

✓ Габриел обеща на Египет подкрепа за стратегическото партньорство с ЕС

Вицепремиерът Мария Габриел и министърът на външните работи на Египет Самех Шукри обсъдиха задълбочаването на политическото и икономическото сътрудничество между България и Египет. Габриел е на посещение в Кайро.

В българската делегация са и петима министри. Първите дипломати на двете държави ръководиха първото заседание на създадената през 2018 година Съвместната комисия за сътрудничество. В него участваха министрите на отбраната, транспорта, икономиката, иновациите и енергетиката.

В Кайро бяха подписани и междуправителствени документи в областта на отбраната и енергетиката, както и споразумение за премахване на визовите изисквания за притежателите на дипломатически и служебни паспорти при краткосрочни пътувания. Това е първата визита на български външен министър в Египет от 12 години насам. Двете държави търсят общи решения срещу регионалните и глобалните предизвикателства, подчерта Мария Габриел и добави, че София и Кайро ще издигнат сътрудничеството си на стратегическо ниво:

"Египет е най-големият търговско-икономически партньор на България в района на Близкия изток и Северна Африка. Обсъдихме възможностите за икономическо, търговското и инвестиционно сътрудничество. Имаме добри позиции да задълбочим партньорството си и да се превърнем в регионален, енергиен, транспортен и инвестиционен център, от който да се възползва бизнесът и на двете страни. Потвърдихме интереса да си сътрудничим в областта на енергетиката. Обсъдихме и партньорството в отбраната, земеделието и туризма.

За мен е важно да спомена стратегическото партньорство с Европейския съюз, защото България ще продължи да подкрепя Египет до финализирането на това стратегическо партньорство.

Когато говорим за меморандума за сътрудничество в областта на енергетиката и в частност природния газ за нас това е от съществено значение. Видяхме след руската агресия в Украйна какво се случва в тази област. За България енергийната сигурност е от особена важност. Искаме да обединим усилия, не само да видим как заедно да осигурим доставките, но също и да разширим пазара".

България и Египет имат интерес от стабилност в на Близкия Изток, подчерта египетският външен министър Самех Шукри.

Двамата първи дипломати обсъдиха проблема с миграцията и сигурността в региона и напрежението заради конфликта между Израел и "Хамас".

✓ Руският газ, внасян в ЕС, е спаднал до 15%

Делът на руския газ, внасян в ЕС, е спаднал до 15 на сто, съобщи говорителят на Европейската комисия Тим Макфий. През 2021 г. Съюзът е внесъл 150 милиарда кубически метра руски газ. През 2022 г. количеството е спаднало на 78,8 млрд. кубика, а през миналата година – на 42,9 млрд.

„От 45 на сто делът на руския газ спадна първо на 24 на сто, а миналата година – на 15. Това е много сериозно намаляване“, изтъкна Макфий. Той допълни, че през последните две години в ЕС са поставени рекорден брой нови инсталации за възобновяема енергия.

Намерени са и алтернативи за доставките на газ. Най-големият доставчик за ЕС вече е Норвегия, а на втечен природен газ – САЩ. Същевременно в ЕС търсенето на газ е намалено с почти 20 на сто в сравнение със средната консумация в периода 1 април 2017- 31 март 2022 г.

✓ САЩ планират да инвестират 5 милиарда долара в разработване на чипове

От Белия дом съобщиха, че администрацията на президента Джо Байдън планира да отпусне малко под 5 млрд. долара на Националния център за полупроводникови технологии (NSTC) за насърчаване на изследванията в областта на разработването на чипове.

Инвестицията има за цел да смекчи факта, че въпреки произхода от Съединените щати, сега страната представлява по-малко от 10% от световното производство на полупроводници, като нито един от най-модерните чипове не се произвежда в нея.

"Като част от изпълнението на "Законодателния акт за чиповете и науката" (CHIPS Act) и дневния ред на президента за инвестиции в Америка, тези инвестиции допринасят за лидерството на САЩ в научноизследователската и развойната дейност на полупроводниците, намаляват времето и разходите за комерсиализиране на нови технологии, укрепват националната сигурност на САЩ и свързват и подкрепят работници при осигуряването на добри работни места в полупроводниковия сектор", се казва в изявлението.

Мениджър

✓ Проучване: Повече от половината българи приемат криптовалутите като сигурен актив

Доверието в криптовалутите се увеличава, а с него и броят на хората, които са склонни да инвестират в тях, показва проучване на борсата за цифрови активи Binance. Тя е организираща допитване сред 1900 души с цел да изследва нагласите и мотивите на потребителите, които използват криптовалути. Една от откритите тенденции е, че дигиталните активи се разглеждат и като средство за защита от инфлацията и българските потребители, обхванати от проучването, очакват цените на криптоактивите да се покачат.

88 на сто от анкетираните отбелязват сигурност в посоката на развитие на пазара с дигитални активи. Други 65 на сто приемат криптоза по-сигурен актив и насочват инвестициите си именно там. Над три четвърти (77 на сто) смятат, че предстоящото двойно понижение на "награда" на "миньорите", "копаещи" биткойни, (процес, известен като halving) ще увеличи стойността му.

От Binance отчитат ръст и при използването на криптовалути за извършване на онлайн или физически покупки, като днес над 7 на сто от потребителите се разплащат с цифрови активи.

"Изминалата годината беше трудна за крипто индустрията. Пазарът редуваше възходи и падения, но от началото на тази година определено виждаме много повече оптимизъм. Българите все повече разбират фундамента на дигиталните активи и техните конкурентни предимства и започват да се отварят и към активи отвъд биткойна", коментира Веселин Георгиев, мениджър на Binance за България, цитиран от БТА.

Мнозинството от анкетираните има опит в криптопространството между 1 и 5 години (63 на сто), а 16 на сто от тях търгуват с дигитални активи над 5 години. Новите потребители съставляват над 10 на сто, което според борсата е значителен приток на нови участници. Основната валута, в която се инвестира, е биткойн (20 на сто), но потребителите са оптимистично настроени и към други криптоактиви. 18 на сто от потребителите притежават други L1 алткойни, а 14,7 на сто влагат основно в етер. L2 алткойните са интерес за близо 11 на сто от анкетираните, а за 15,7 на сто - други алткойни.

Интересът към криптовалути за мнозина е провокиран от потенциала за висока възвращаемост на вложенията (22,5 на сто), а за 18 на сто това е финансовата независимост и децентрализацията. На трето място потребителите отбелязват бързината и рентабилността на трансакциите, следвани от прозрачността и сигурността.

От анкетираните 67 на сто се определят като активно търгуващи - 26,5 на сто от респондентите се занимават с месечна търговия, 25,5 на сто извършват седмични сделки, а 15 на сто търгуват ежедневно.

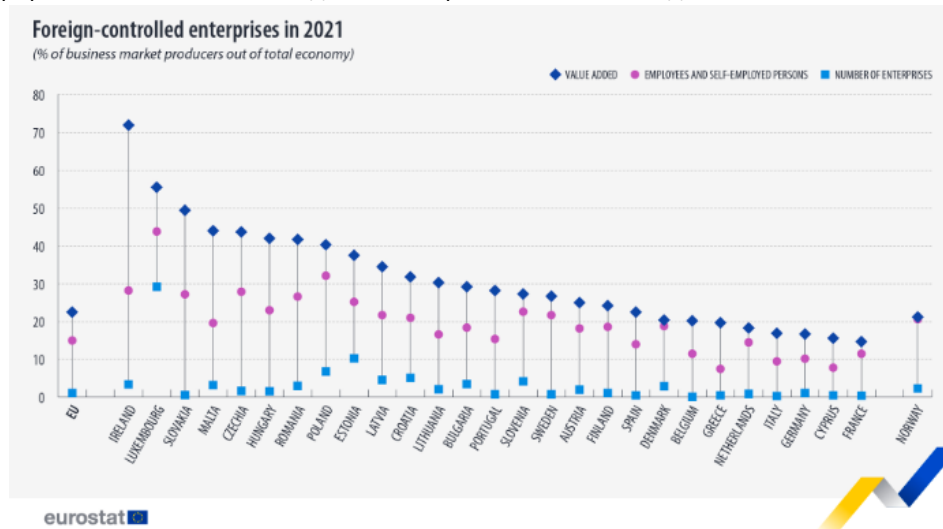
Близо една трета (30 на сто от анкетираните) планират да държат своите биткойни между 5-10 години, а едва 5,4 на сто - до роенето. 8 на сто от тях не биха ги продали. В същото време почти половината анкетираните потребители (45 на

сто) са инвестирали под 10 на сто от общите си активи в крипто, а 15,2 на сто са вложили над половината си състояние, добавиха от Binance.

✓ **Предприятията под чуждестранен контрол дават близо 1/4 от добавената стойност в ЕС**

Как изглежда структурата на бизнеса в ЕС и каква добавена стойност реализира всеки от компонентите ѝ? Относително ясна представа дават нови данни на Евростат по тази тема, базирани обаче на статистиката за 2021 г.

Според тях, 1,1 % от предприятията на производителите на пазара на Европейския съюз (ЕС) са били под чуждестранен контрол. Повече от половината (59,4 %) са били контролирани от предприятия от други държави от общността, а 40,6 % са били регистрирани извън ЕС, показват данни на Евростат, оповестени днес.

Въпреки пренебрежимо малкия си дял предприятията под чуждестранен контрол са допринесли значително за икономиката на ЕС, като са съставлявали 22,5% от добавената стойност на пазара в ЕС. Добавената стойност на предприятията под чуждестранен контрол е била най-висока в Ирландия (71,9%), Люксембург (55,5%) и Словакия (49,4%). Обратно, най-нисък дял на добавената стойност се наблюдава във Франция (14,7%), Кипър (15,6%) и Германия (16,7%), посочват от Евростат.

Що се отнася до броя на предприятията, делът на тези с чуждестранен контрол е бил най-висок в Люксембург (29,2%), следван от Естония (10,3%) и Полша (6,8%). В другия край на диапазона Белгия (0,1%), Италия (0,3%) и Франция (0,4%) отбелязват най-нисък дял на чуждестранните предприятия в икономиката на пазарните производители.

По отношение на наетите и самостоятелно заетите лица предприятията с чуждестранен контрол представляват 15,0% от работните места в ЕС. Най-голям дял от тях е регистриран в Люксембург (43,8%), Полша (32,1%) и Ирландия (28,2%). За разлика от тях предприятията с чуждестранен контрол представляват по-малко от 10% от работните места в Гърция (7,5%), Кипър (7,8%) и Италия (9,5%).

✓ **Цената на какаото счупи нов рекорд заради сушата в Африка**

Световните цени на какаото достигнаха нов рекорд, тъй като сухото време навреди на реколтата в Западна Африка. В четвъртък цените на какаото на стоковата борса в Ню Йорк достигнаха исторически връх от 5874 долара (4655 лири) за тон, съобщи [BBC](#).

Цената на основната съставка за производство на шоколад се е увеличила приблизително два пъти от началото на миналата година.

Рязкото покачване на цените на какаото вече се отразява на потребителите и притиска големите производители на шоколад.

Един от най-големите производители на шоколад в света Hershey предупреди: "Очаква се историческите цени на какаото да ограничат ръста на приходите през тази година".

Главният изпълнителен директор на компанията Мишел Бък също не изключи възможността за повишаване на цените за клиентите.

"Не можем да говорим за бъдещо ценообразуване", каза тя в разговор с анализатори, но добави: "Като се има предвид къде са цените на какаото, ще използваме всички инструменти в нашия инструментариум, включително ценообразуването, като начин за управление на бизнеса."

Коментарите бяха направени в момент, когато Hershey обяви финансовите си резултати за трите месеца до 31 декември. Данните показват, че продажбите са намалели с 6,6 %, тъй като потребителите, засегнати от инфлацията, са намалили разходите си за захарни изделия.

Миналия месец Mondelez, компанията, която стои зад марката Cadbury, определи нарастващите разходи за съставки като едно от предизвикателствата, пред които е изправена през следващата година.

Главният финансов директор Лука Зарамела заяви, че фирмата е отбелязала "значително увеличение както на какаото, така и на захарта".

През декември британската потребителска група Which? заяви, че цената на някои празнични шоколадови кутии е нараснала с поне 50 % за една година. Докато общата инфлация за храните и напитките в британските супермаркети се понижи през ноември до 8,3%, увеличението на цените на шоколада беше значително по-високо - 15,3%.

Цените на какаото се повишиха поради слабата реколта в Западна Африка, която произвежда по-голямата част от световното предлагане.

Метеорологичният феномен Ел Ниньо е причина за по-сухо време в Гана и Кот д'Ивоар, които са двата най-големи производителя на какаови зърна в света. По-високите температури и промените в режима на валежите, причинени от изменението на климата, също могат да окажат влияние върху реколтата.

"Търговците се притесняват от още една година с недостатъчно производство и тези усещания се засилват от Ел Ниньо, който заплашва посевите в Западна Африка с горещо и сухо време", казва Джак Сковил, анализатор в Price Futures Group.

✓ Петролът на ОПЕК отново прескочи прага от 80 долара за барел

Средната цена за барел петрол на Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) се повиши до 80,15 долара в четвъртък, информира днес на сайта си петролният картел.

В сряда барел от кошницата на ОПЕК се търгуваше за 78,86 долара. Цената на петрола на ОПЕК се определя на база на т.нар. "петролна кошница", в която влизат 13 сорта петрол за износ от държавите членки на организацията – Саудитска Арабия, Ирак, Нигерия, Либия, Ангола, Иран, Кувейт, Венецуела, ОАЕ Алжир, Габон, Конго и Екваториална Гвинея.

На 3 юли 2008 г. е отчетена най-високата цена на "кошницата на ОПЕК" – 140,73 долара за барел. Определянето на цената на барел петрол става чрез извеждане на средна аритметична величина от котировките към момента на закриване на търговията с всички сортове от "кошницата на ОПЕК" предходния работен ден.

3e-news.net

✓ Енергийното сътрудничество ще бъде на фокус в преговорите на българската делегация в Египет

Вицепремиерът и министър на външните работи Мария Габриел и водената от нея делегация пристигнаха на едnodневно официално посещение в Египет, предаде БТА. Част от делегацията са Тодор Тагарев, министър на отбраната, Георги Гвоздейков, министър на транспорта и съобщенията, Богдан Богданов, министър на икономиката и индустрията, Милена Стойчева, министър на иновациите и растежа и Румен Радев, министър на енергетиката. Посещението е първото на български външен министър от 12 години. Целта на визитата е развитието и задълбочаването на сътрудничеството, с акцент върху търговско-икономическите отношения в сфери като енергетика, транспорт, отбрана, иновации, туризъм, хранително-вкусова промишленост. Египет е ключов партньор на България в региона на Близкия изток и Северна Африка.

Египет поддържа партньорството с ЕС, както и засилено партньорство с НАТО. По време на визитата ще бъде направена опознавателна обиколка на Новата административна столица. Вицепремиерът и външен министър ще проведе среща с министър-председателя на Египет Мустафа Мадбули. След това е предвидена среща „на четири очи“ с външният министър на Египет Самех Шукри. В рамките на визитата ще се проведе и първото заседание на Съвместната комисия за сътрудничество (СКС), председателствана от министрите на външните работи на двете държави. Комисията е сформирана със сключено споразумение между двете страни през 2018 г. Очаква се да бъдат подписани и редица двустранни меморандуми. По-късно през деня е предвидена и среща с българската общност.

✓ Министър Стойчева: За 8 месеца сме сертифицирали инвестиции за близо 500 млн. лв., които разкриват 2000 нови работни места

За периода от 6 юни 2023 г. до 5 февруари 2024 г. Министерството на иновациите и растежа (МИР) е издало 21 сертификата за инвестиции по Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ). 12 са за инвестиция клас "А", 6 са за инвестиция клас "Б" и три са за приоритетни проекта. Планираните инвестиции са в размер на 499,5 млн. лв., по които ще се разкрият 2010 нови работни места. Това съобщи министърът на иновациите и растежа Милена Стойчева на церемония в МИР при връчването на три сертификата на инвеститори.

Тя посочи, че в сравнение със същия период преди година това представлява 41% увеличение на размера на сертифицираните инвестиции и малко над 18% ръст в очаквания брой нови работни места. „Този месец сме в процес на издаване на още два сертификата за проекти в размер на над 10 млн. лв.“, подчерта Стойчева.

По време на церемонията министърът връчи сертификат клас „А“ на „АК Електрик“ АД, част от глобалния производител AQ Group AB. Компанията е един от лидерите в проектирането и производството на електрически табла и сложни метални компоненти за индустриални клиенти. Компанията проектира и асемблира електрически табла и обработва черни и цветни метали. Инвестиционният им проект „Модернизация и въвеждане на нови технологии“ е свързан с разширяване на дейността на дружеството и изграждане на модерна и високотехнологична фабрика в Перник. Размерът на инвестицията на компанията е 10 400 000 лв. и се предвижда разкриване на 170 нови работни места. Във фабриката ще се произвеждат крайни продукти за електрооборудване, предназначени за възобновяеми енергийни източници и за пренос на енергия за водещи световни компании.

„Закупихме нови машини и ще продължим да инвестираме в ново оборудване“, заяви изпълнителният директор на едно от най-големите предприятия в Югозападна България Емил Николов. Той подчерта, че за компанията е от ключово значение и инвестицията в развитието на служителите чрез преквалификация и обучения. „Производствените ни мощности са разположени в Радомир, Перник и Кюстендил и общо имаме над 1200 служители“, добави той.

Сертификат клас „А“ за инвестиционния проект „Инсталация за производство на микрокристална целулоза“ беше връчен на „СВИЛОЗА - ЗИК“ АД. Размерът на инвестицията възлиза на 25 670 000 лв. и ще бъдат разкрити 40 нови работни места. Проектът в Свищов е свързан с диверсификация на дейността на дружеството и предвижда изграждане на изцяло нова инсталация за производството.

„Целенасочено повече от 20 години инвестираме в зелена енергия и кръгова икономика. С този проект ще затворим цикъла на производството от суровина до краен продукт“, коментира собственикът Красимир Дачев. Той подчерта, че предприятието следва амбициозна инвестиционна стратегия с цел укрепване на лидерските им позиции на Балканите и в Европа в този сектор.

Сертификат клас „Б“ получи „ТЕХНООПТИК“ ООД. Компанията е специализирана в производство и търговия на прецизни оптични компоненти и покрития. Инвестиционният им проект е свързан с разширяване на дейността на дружеството и предвижда увеличаване и оптимизиране на производствения капацитет. Компанията предвижда да построи производствена сграда, състояща се от офиси, измервателна лаборатория, сервизни помещения в Индустриална зона Божурище в София. Размерът на инвестицията от страна на компанията е 2 000 000 лв.

„Използваме екологично чисти материали, доставяни от световно известни фирми в сектора. Предвиждаме и закупуване на нови машини, с които да се подобри автоматизацията на производството и спецификациите на компонентите, които правим“, коментираха от дружеството.

На церемонията присъства и изпълнителният директор на Българската агенция за инвестиции Мила Ненова.

✓ Нови възможности пред германската икономика: най-голямата фабрика за литий започва производство през май

Град Битерфелд-Волфен, доскоро синоним на екологична катастрофа, е на крачка от това да се превърне в ключов обект за амбициозния зелен преход на Германия, съобщава Франс прес. Именно там е разположена първата голяма литиева рафинерия в страната, призвана да играе централна роля в европейските планове за добив и преработка на така необходимите за захранването на електрическите превозни средства суровини.

Литият, "бялата пудра", която заводът ще започне да произвежда от май, е сред жизненоважните метали за производството на електрически батерии, за да може Европа да намали зависимостта си от вноса им.

Бумът в търсенето на батерии бе "предвидим", казва Щефан Шерер, шеф на "Ей Ем Джи Литиъм" (AMG Lithium), компанията, която "се качи на гребена на вълната" и стартира проекта за завод преди четири години.

Заводът в Битерфелд-Волфен, разположен в Източна Германия на около 140 километра от Берлин, е бил избран заради "близостта до клиентите" и мощния германски автомобилен сектор, добави Шерер.

Европа гледа на зависимостта си от вноса на редки метали като все по-голям проблем в контекста на геополитическото напрежение, най-вече с Китай.

Без да е най-големият производител на суров литий, Китай разполага с по-голямата част от преработвателните мощности в световен план, както и със значителен дял от производството на батерии.

ЕС направи миналата година предложения, за да гарантира доставките, да увеличи добива и обработката на критичните суровини, които са от крайна необходимост за европейската промишленост, от лития и кобалта до никела на автомобилните батерии.

"Вече обсъждаме с отговорните политически лица необходимите финансови ресурси за бъдещото ни разширяване", отбеляза Шерер.

Тази треска за "бяло злато", както често е наричан литият, би могла да разтърси до основи и да предопредели бъдещата съдба на Битерфелд-Волфен, населено място с по-малко от 40 000 жители. Градът е бивш бастион на източногерманската химическа промишленост и дълго време един от най-замърсените градове в Германия.

Според Шерер първият модул на завода на Ей Ем Джи би могъл да осигури 20 000 тона литиев хидроксид годишно, което е достатъчно количество за производството на около половин милион батерии за електромобили.

След добавянето на допълнителни модули капацитетът на завода може да достигне 100 000 тона или "до 20 на сто" от търсенето в Европа, заяви той. Литият за преработка ще се доставя първоначално от Бразилия.

Целта на ЕС е да може да гарантира 40 на сто от рафинирането на материалите, които се смятат за критични на територията му. От Португалия до Франция новите минни и промишлени проекти за добив и обработка на литий стават все повече.

За германската промишленост и най-вече за автомобилостроителите преместването на производството на литий означава да "увеличат устойчивостта си в случай на напрежение по международната верига за доставки", според Йоан Жимбер, специалист по електронна мобилност в мозъчния тръст "Транспорт и околна среда".

В бивш минен район в Източна Германия - Цинвалд, разположен близо до чешката граница, проект, който е подкрепен от Ей Ем Джи цели да завърши веригата, разработвайки литиево находище, смятано за обещаващо.

Снабдяването с големи количества литий на местно ниво е трудно постижимо, за което свидетелства и скромната цел от 10 на сто, фиксирана от ЕС по отношение на добива на този критичен метал.

Проекти като този в Цинвалд обаче биха могли да се превърнат в "зъбно колело от жизненоважно значение", заяви пред АФП Антон дю Плеси, главен изпълнителен директор на "Цинвалд Литиъм".

За да даде на зелените индустрии стабилна опора на местно ниво, ЕС "трябва да гарантира, че разполага с цялата верига за доставки", включително добива, казва Дю Плеси, който се надява, че мината Цинвалд ще работи на пълен капацитет до края на десетилетието.

Ако добивът е само частично решение, то новите преработвателни мощности, планирани в Европа, биха могли "напълно да покрият търсенето", според Корнелиус Бер, анализатор в "Ай Дабълю Кансълт" (IW Consult).

Според него обаче осъществяването на сегашните проекти остава несигурно, а сроковете за създаване на нови производствени площадки - между пет и десет години, означават, че целта на ЕС за 2030 г. "няма да бъде лесна за постигане".

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Работодателите искат да уволняват работници, без да се озовават под обстрел в TikTok

Видеоклиповете с катастрофални уволнения, които се натрупват в TikTok, карат компаниите да търсят помощ при съобщаването на лошите новини.

Все повече хора споделят интимни подробности и записи от разговори на работното място, които преди са се провеждали при закрити врати. Уволненията в TikTok вече са рутинна публична дисекция - от меморандумите на главните изпълнителни директори до неловко подбраните съобщения и точната интонация, използвана от мениджърите по човешки ресурси.

Страхът от ответни реакции в социалните медии кара ръководителите, особено на по-малки технологични фирми, които нямат големи HR звена, да търсят съвети как да уволняват хора, без това да се стовари върху тях. Onwards HR, стартъп, специализиран в логистиката на уволненията, твърди, че клиентската му база е нараснала с 300% през миналата година.

"Те питат: "Можете ли да ни кажете как да го направим, за да не ни се случи това?" - казва Сара Родехорст, съосновател и главен изпълнителен директор на Onwards HR. "Със социалните медии всички гледат."

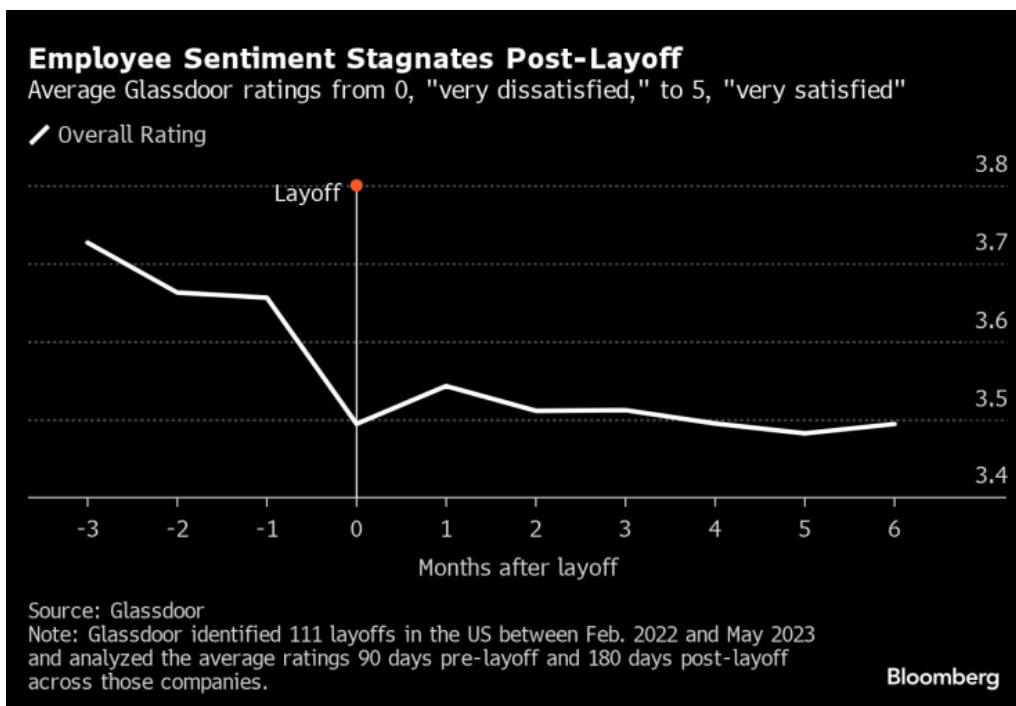
Въпреки че общите данни за пазара на труда остават стабилни, в началото на годината в редица отрасли се наблюдават големи съкращения на работни места, най-вече в технологичния сектор, където няколко от най-големите американски работодатели закриват стотици или хиляди позиции. Миналата седмица United Parcel Service Inc. също обяви, че ще съкрати 12 000 работни места за мениджъри, а Citigroup Inc. заяви, че планира да премахне 20 000 длъжности до 2026 г.

Onwards HR предлага на компаниите централизирана платформа за стандартизиране на процеса на съкращаване, автоматизиране на плащанията на обезщетения и осигуряване на по-гладко сътрудничество между екипите по човешки ресурси, право и финанси. Но клиентите искат нещо повече от просто технология, каза Родехорст. Те искат насоки стъпка по стъпка за това как да водят трудни разговори с хората, които се освобождават. Родехорст казва на клиентите си, че трябва да предоставят на всеки уволнен работник възможността да се срещне с мениджъра си, за да зададе въпроси. Внимателното планиране е друго задължително условие.

Родехорст е натрупала тези най-добри практики от опит, но обмисля да предложи по-официално обучение и програми за сертифициране, тъй като търсенето е много голямо.

Неуспешно проведеното уволнение може да навреди на репутацията на компанията и на набирането на персонал. Миналия месец служителка на технологичната фирма Cloudflare сподели запис на уволнението си в TikTok, с което отпори поток от критики. Главният изпълнителен директор заяви, че Cloudflare е допуснала грешка, като "не е била по-любезна и човечна", в изявление в X.

Във вътрешен план уволненията могат да доведат дори до това други служители да се откажат от работата си. Според сайта за преглед на работодатели Glassdoor Inc. моралът на работниците често се влошава месеци след масови съкращения.

Настроенията на служителите стагнират след уволнението. Средни оценки в Glassdoor от 0, "много недоволен", до 5, "много доволен"

Независимо от социалните медии, експертите по човешки ресурси твърдят, че към съкращенията винаги трябва да се подхожда внимателно.

"Може да съсипе нечий живот", казва Джени Диърборн, ветеран в областта на човешките ресурси, която е помагала за реструктурирането на технологични фирми, включително на вече несъществуващата Sun Microsystems, която я наема през 2003 г., за да помогне на компанията да премести някои работни места в чужбина.

В Hewlett-Packard в края на 90-те години на миналия век Диърборн казва, че компанията е показала касета, на която изпълнителен директор говори за емоционалните последици, които съкращенията могат да нанесат на хората, техните семейства и личността им. Десетилетия по-късно една от репликите остава в съзнанието ѝ: "Ако не останете будни цяла нощ и не ви се гади от това, което правите, значи не го правите правилно."

Миналата година Ким Рорер помогна за две отделни съкращения на работни места в платформата за наемане и заплащане Oyster, които засегнаха около 120 души. Компанията, която е изцяло дистанционно управлявана, трябваше да спазва трудовото законодателство в 70 държави и да координира комуникацията в деня на уволнението в различни часови зони. Това беше "изключително сложно", казва тя.

Рорер и екипът ѝ съветват мениджърите как да съобщават новините по Zoom - да използват естествен, топъл и съпричастен тон на гласа - и какво да правят, ако разговорът стане спорен. Те бяха подготвили сценарии за различни ситуации и различни реакции. Освен това подготвиха над 20 страници документация, в която се разглеждат често срещани въпроси, като например как да се получи достъп до обезщетенията и как ще става предаването на работата при текущи проекти.

И двата пъти, когато Oyster уволняваше работници, отдел "Човешки ресурси" следеше времето за уведомяване. Служителите получиха бонус от една седмица платен отпуск, за да могат да се запознаят с информацията и да зададат въпроси, преди да бъдат официално освободени. Те също така бяха насърчени да кандидатстват за други свободни позиции в компанията.

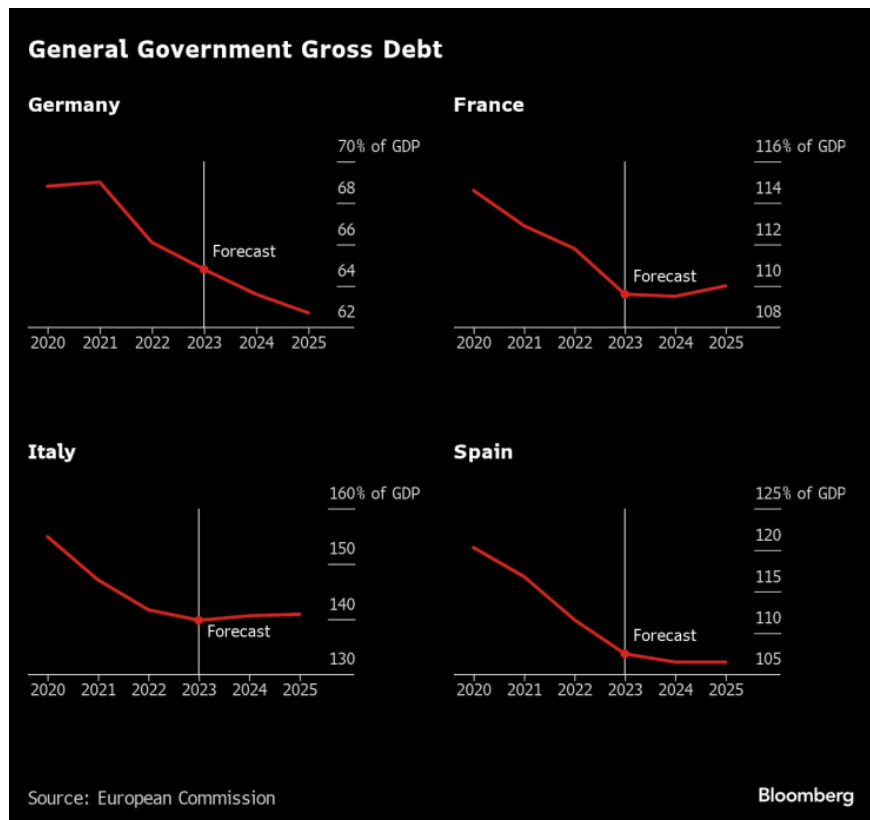
През септември Рорер открива собственото си име в списъка на съкратените. "Знам какво ще кажете, всичко е наред", спомня си тя, че тогава казала на шефовете си. "Аз написах сценария."

✓ Фискална реформа - ЕС постигна споразумение за новите правила за намаляване на дълга

Европейският съюз постигна предварително споразумение за фискална реформа, която ще има за цел да намали дълга и да защити инвестициите в ключови области като отбраната и екологичния преход.

Политическото споразумение ще въведе план за постепенни фискални корекции за държавите, чийто държавен дълг надхвърля 60% от brutния вътрешен продукт или чийто дефицит е над 3% от БВП. Споразумението, сключено в Брюксел късно в петък между представители на Европейската комисия, Европейския парламент и държавите членки в Съвета на ЕС, все още се нуждае от официалното одобрение на националните правителства и на Парламента на ЕС, за да стане закон.

"Новите правила ще подобрят значително съществуващата рамка и ще осигурят ефективни и приложими правила за всички страни от ЕС", заяви в събота белгийският министър на финансите Винсент ван Петегем. "Те ще гарантират балансирани и устойчиви публични финанси, ще засилят фокуса върху структурните реформи и ще насърчат инвестициите, растежа и създаването на работни места в целия ЕС."

Държавно управление Брутен дълг

Фискалните правила, които обвързват електичните икономики на еврозоната, съществуват, за да намалят дефицитите и да ограничат размера на дълга, който правителствата могат да натрупат. Старите правила бяха преустановени, за да се даде свобода на разходите по време на пандемията и енергийната криза, и се считат за остарели.

Преговорите по предложената реформа през последните месеци разкриха различията между ястребово настроените страни, водени от Германия, които призоваха за строги цели за намаляване на дълга, и тези, водени от Франция и Италия, които бяха загрижени за необходимостта от финансиране на отбранителната и цифровата индустрия, както и на екологичния преход.

"Нова рамка за икономическо управление беше крайно необходима", заяви Естер де Ланге, холандски член на Европейската народна партия в Европейския парламент. "Ние поехме своята отговорност, като гарантираме, че новите фискални правила са стабилни и надеждни, като същевременно оставят място за необходимите инвестиции."

✓ Гърция увеличава размера на инвестициите в "златни визи" в районите с високи наеми

Гръцкото правителство планира скоро да увеличи минималната сума, която потенциалните чуждестранни купувачи на имоти трябва да платят в райони с високи наемни цени, за да получат златна виза, заяви в петък министър-председателят Кириакос Мицотакис.

„Обсъждаме по-нататъшно увеличение на прага за инвестиции, което ще обхване всички райони, в които има значителен натиск върху наемите“, заяви Мицотакис пред депутати в Атина.

Гърция вече удвои сумата, необходима за осигуряване на гръцка виза чрез инвестиции в недвижими имоти в популярни дестинации като Атина и Солун, както и на островите Миконос и Санторини. На тези места инвеститорите трябва да похарчат най-малко 500 000 евро, за да получат достъп до така наречената програма „Златна виза“. В останалата част на страната прагът все още е 250 000 евро.

Въпреки че премиерът не уточни размера на предстоящото увеличение, той заяви, че в градовете и островите, където натискът върху жилищния пазар е силен, прагът може да се увеличи до 800 000 евро. В районите, където наемите са останали стабилни, сумата може да остане на сегашното ниво от 250 000 евро.

От въвеждането на програмата „Златна виза“ през 2013 г. Гърция е получила над 25 100 заявления и е издала 17 184 разрешения на купувачи, които искат да живеят в страната. На китайските инвеститори се падат почти 60% от всички издадени визи, следвани от 7% от турските инвеститори.

Програмата е увеличила държавните приходи с „повече от 2 млрд. евро от началото си“, каза Мицотакис.

През последните няколко години цените на жилищните имоти в Атина се повишиха рязко, отчасти благодарение на интереса на чуждестранните граждани, възстановяващата се икономика на страната и ниските цени на програмата „Златна виза“. Това от своя страна доведе до повишаване на цените на наемите. По данни на Bank of Greece през третото тримесечие на 2023 г. ценовият индекс за гръцката столица се е повишил с 11,9% в сравнение със същия период на предходната година. През предходните тримесечия повишенията са били още по-големи.

Бумът на туризма също така затрудни местните жители при намирането на места за живеене, тъй като собствениците се насочиха към краткосрочно отдаване на жилищата си под наем чрез платформи като Airbnb. За да овладее ситуацията, правителството въведе миналата година програма, която предоставя ниски или безлихвени заеми на хора на възраст под 39 години, които искат да придобият първия си имот.

✓ **Защо банките и авиокомпаниите обичат бонускартите повече от вас**

Брайън Кели е "момчето с бонусите" (The Points Guy), пионер в индустрията, която помага на потребителите на кредитни карти да извлекат максимална полза от самолетните мили и други бонуси. Започва да се занимава с това още като млад, защото е решен винаги да лети в бизнес класа. Мотивацията му? "Аз съм метър и седемдесет!", казва той.

За съжаление на вманиачените по точките като Кели програмите за награди са застрашени. Това е бизнес за няколко милиарда долара в САЩ, базиран на такси за използване на картата, който потребителите обичат, но според противниците му ощетява малките магазини и повишава цените за потребителите. Водещ в кампанията е сенаторът от Илинойс Дик Дърбин, който преди повече от десетилетие постигна намаляване на разходите за обработка на дебитни карти, а миналата година внесе Закон за конкуренцията при кредитните карти.

Нищо от това не е ясно. Намаляването на таксите, с които се финансират такива програми, ще навреди на печалбите на банките и авиокомпаниите, но това не означава, че основната част от населението ще спечели. Всъщност най-големите печеливши може да се окажат хората, които харчат много и просто не умеят да управляват парите си.

Премиите по кредитните карти са очарователно и своеобразно явление, което се появи за първи път в началото на 80-те години на миналия век. Всъщността си те са класически трик, който позволява на хората да си мислят, че получават нещо даром, докато реалните разходи са скрити. Точките се финансират от т.нар. обменни такси, които се определят от мрежи като Visa или Mastercard и се плащат на банката, която издава кредитната ви карта, от цената на стоката, която купувате.

Възнагражденията са много изгодни за фирмите, които управляват програми за лоялност: Те насърчават клиентите да харчат повече и да се връщат при същите марки. В много отношения потребителите се водят за носа и въпреки това всички си мислят, че получават изгодна оферта. "Те дават огромна стойност на потребителите", настоява Кели. "Отнема известно време, за да се разбере, но хората стават все по-добри в използването им."

Разликата между таксите за теглене и разходите за награди е на стойност до 20 млрд. долара всяка година само за двата най-големи издателя на карти в САЩ - American Express Co. и JPMorgan Chase & Co. Това не е чиста печалба: Има и други разходи и не всички тези такси идват от използването на карти с награди. Това е голям бизнес и за авиокомпаниите. През миналата година AmEx плати на Delta Airlines Inc. 6,8 млрд. долара главно за своите SkyMiles, което е повече от 5,5 млрд. долара година по-рано. Някои от тези мили никога не се използват, но по-голямата част от тях помагат на Delta да запълни местата си често за по-малко популярни полети или се изразходват за багаж или евтин достъп до салони. Конкуренцията става все по-ожесточена, а разходите за програмите за награди от години растат по-бързо от приходите от такси за разплащане в JPMorgan и AmEx, особено след 2021 г.

Точките правят награди - за издателите на кредитни карти. Общ приход от обработка на данни на търговци спрямо разходите за програми за възнаграждения

Таксите за теглене не са единственият източник на финансиране. Потребителите са все по-склонни да плащат за достъп до по-сложно звучащи награди. Ето защо те се подписват за неща като картата AmEx Platinum за 695 долара годишно, например, според Андрю Дейвидсън, главен експерт в Mintel, група за пазарни проучвания.

Икономическите причини са ясни, когато се замислите. Да вземем например картите с парична възвръщаемост, които се притежават от около 70% от американците, казва Дейвидсън. Би трябвало да е съвсем очевидно, че ако банката ви връща 2 цента за всеки похарчен долар, това е така, защото събира повече от тази сума под формата на такси за използване на картата, които обикновено варират от 1,5 % до 3 %.

Именно това притеснява сенатор Дърбин и търговците на дребно, които смятат, че обменните такси са твърде високи. Търговците нямат голям избор как да плащат и трябва да поемат разходите, ако използвате карта. Така че аргументът е, че или това е включено във всички цени и хората, които използват пари в брой или дебитни карти, плащат прекалено много, или търговците на дребно поемат загуби от приемането на кредитни карти.

Ограничаването на обменните такси обаче не означава непременно по-ниски цени, а може просто да увеличи печалбите на търговците на дребно. "Не се заблуждавайте: този законопроект е написан специално, за да осигури големи печалби за големите търговски вериги и големите магазини за хранителни стоки", написа банкова лобистка група в писмо до Конгреса през септември миналата година.

Доказателствата за това какво се случва при намаляване на таксите за теглене на пари са разнопосочни. В Европа и Обединеното кралство през 2015 г. регулаторните органи ограничиха обменните такси на част от 1 % за дебитни и кредитни карти. Издателите на карти изгубиха много приходи, но частично компенсираха това чрез промяна на други такси за обработка. В крайна сметка по-малко от половината от спестените средства от обменните такси са стигнали до търговците, а около две трети от тях са били прехвърлени на потребителите чрез по-ниски цени, според проучване от 2020 г., платено от Европейската комисия.

В САЩ ситуацията е по-неясна. Таксите за смяна на дебитни карти бяха ограничени през 2011 г., след като сенатор Дърбин приложи поправка към законодателството Дод-Франк след 2008 г. Това почти унищожиха възнагражденията за дебитни карти, но очевидно изобщо не помогна на потребителите. Според проучване на Федералната резервна банка на Ричмънд от 2014 г. две трети от търговците не са забелязали забележима промяна в таксите за обработка, докато 25% са отбелязали увеличение на таксите за теглене, особено за дребни стоки. Това може би се дължи на факта, че ограничаването на таксите за скъпоструващите плащания е насърчило банките да налагат номинална минимална

такса за малки покупки. Дори сред търговците, при които разходите са намалели, много малко са намалили цените в резултат на това.

Основната надежда на Дърбин да помогне на обикновените потребители да се справят с нарастващите разходи за живот вероятно е погрешна. Но също така смятам, че наградите, без значение колко ги обичате, вероятно са лоша сделка за повечето хора. Според анализ на двама икономисти от Фед и други, публикуван в края на 2022 г., тези, които получават най-добър резултат, са хората с високи доходи и силни кредитни оценки, които използват картите си много, но изчистват баланса си всеки месец и така плащат минимална лихва. Тези, които получават най-лошия резултат, са също хора с високи доходи, които харчат много, но имат нисък FICO рейтинг, в резултат на което получават по-малко награди и също така плащат много лихви за неизчистени салда.

Но може би най-интересното от всичко е, че при отчитане на разходите за награди и лоши дългове спрямо приходите от такси за теглене и спечелени лихви, според същото проучване банките печелят повече пари от карти с награди в целия кредитен спектър, отколкото от обикновени стари класически кредитни карти. В края на краищата това е нещо като хазарт: хазната винаги печели.

Капитал

✓ Енергетика срещу саниране: в какво ще инвестира България 480 млн. евро по REPowerEU

След като стана ясно, че парите от [Плана за възстановяване още се бавят](#), сега се очертава битка и за нова програма - REPowerEU. По нея страните членки получават още пари за енергиен преход, като част от тях идват от преработените им планове след войната в Украйна - нещо, което България тепърва предстои да направи.

Не е напълно ясно обаче за какво ще бъдат използвани 480-те млн. евро, които страната може да получи. Министерството на енергетиката вече е готово със списък с проекти (виж карето), но Министерството на финансите явно има друга идея. Миналата седмица Асен Василев обяви, че призовава енергийното министерство да помисли дали да не пренасочи парите за саниране.

Пакетът от реформи и инвестиции по REPowerEU се очаква скоро да се изпрати за неформално съгласуване с Европейската комисия, съобщи за "Капитал" от Министерството на финансите. Оттам уточниха, че министерство на енергетиката е готово с предложения, но "предстои да се прецени кои ще бъдат изпратени на Европейската комисия". След това, при неформалната консултация със службите на комисията, очакваме да получим обратна връзка относно допустимостта на предложенията, уточниха от финансовото ведомство.

Държавите членки могат да включат мерки, насочени към поне една от шестте цели на REPowerEU - да подобрят енергийната ефективност, да насърчат индустриалната декарбонизация, да стимулират критичната енергийна инфраструктура, да се справят с енергийната бедност, да намалят търсенето на енергия и да преквалифицират работната сила. Това посочи говорител от ЕК пред "Капитал".

Бездънната каца на санирането

Част или всички 480 млн. евро, които страната ни предстои да получи по REPowerEU, може да бъдат пренасочени за саниране, съобщи миналата седмица министърът на финансите Асен Василев. Той посочи, че има огромен интерес към програмата, като предложенията по безплатното саниране (етап 1) надхвърлят бюджета с 3 към 1. В [момента се набират предложения за етап 2 - където гражданите трябва да съфинансират 20%](#).

Нулевото енергийно потребление е най-добрата мярка за намаляване потреблението на домакинствата, подчерта финансовият министър. [Хората не трябва да се притесняват, ресурс ще се намери](#), ако решим и в лицето на Министерството на енергетиката, че санирането ни е национален приоритет.

В България няма само 2700 сгради за саниране, има над 60 000 сгради и ако прекъснем импулса на хората, имаме проблем, дори да е с по-нисък интензитет, смятат и депутати.

Според източници на "Капитал" обаче това е по-скоро популистско предложение. По REPowerEU ще могат да се финансират само сгради с близко до нулевото енергийно потребление, което изключва жилищните сгради. Затова според консултанти по енергийна ефективност, се чака да затихне недоволството на общини и граждани за санирането. Сред тях има дори притеснение, че след ротацията ще се върне отново идеята за 100% грант.

Използването на парите за саниране ще бъде в полза основно на малка част от гражданите и няма да доведе до големи резултати при необходимост от многократно повече инвестиции в сектора, обясняват неофициално от енергийното министерство.

Умни мрежи, ПАВЕЦ и топлофикации

Министерството на енергетиката вече е предложило на депутатите за обсъждане седем приоритетни проекта за инвестиции в края на миналата година и въпросът е дали ще иска да се откаже от някои от тях. По неофициална информация от ведомството, те считат всеки един от проектите за стратегически за страната.

Кои са проектите, които се планира да влязат за финансиране:

- Устойчиво адаптиране на националната електропреносна мрежа за пълноценно интегриране на потенциала за производство на възобновяема енергия - GREENABLER с бенефициент ЕСО ЕАД (202.5 млн. евро от МВУ).
- Увеличаване на подкрепата с 90 млн. евро поради инфлацията за Инвестицията за цифрова трансформация на електропреносната мрежа с бенефициент ЕСО ЕАД.
- Сгради с близко до нулево потребление на енергия (50 млн. евро от МВУ).
- Предпроектни проучвания за изграждане на ПАВЕЦ до съществуващи язовири с общ капацитет 1600 MW (150 млн. евро от МВУ).
- Близки до нулево потребление топлофикации (100 млн. евро от МВУ).
- Създаване на отворен портал ("Слънцето на България") за данни относно потенциала за производство на електрическа енергия при използването на фотоволтаични покривни системи и геореферирана интерактивна карта за 28 областни града (1.1 млн. евро по МВУ).
- Реформа за създаване на Обсерватория за енергийната бедност в България (2.3 млн. евро по МВУ).

По всичко личи, че Министерството на енергетиката трудно ще се откаже от тези проекти, но все още не е напълно ясно и дали отпадат няколко газова проекта.

Министерството държи на проекта за изграждане на "готова за бъдещето" газова инфраструктура от Гърция към България и от България към Северна Македония с бенефициент "Булгартрансгаз", като планираното финансиране по RePowerEU е 90% или 143 млн. евро. Другият е за дигитализация и подобряване на газопреносната система за мониторинг на "Булгартрансгаз", като държавата поеме 90% от инвестицията и предвижда 19 млн. евро.

Каква е позицията на Европейската комисия

Информацията е, че тези последни два проекта са спорни и Европейската комисия не ги подкрепя. Категорично отхвърлен към момента е проектът за изграждане на 420 MW разпределени пикови газова мощности за 150 млн. евро.

От изпълнителния орган на ЕС коментират пред "Капитал", че "към днешна дата комисията не е получила официално предложения за новата глава по REPowerEU в Плана за възстановяване. " В същото време, те очакват пълния набор от предложения по нея да бъде внесено заедно с искането за преразглеждане на плана.

В същото време е важно да припомним, че комисията "очаква мерки, насочени към поне една от шестте цели на REPowerEU, които имат за цел да подобрят енергийната ефективност, да укрепят промишлената декарбонизация, да стимулират критичната енергийна инфраструктура, да се справят с енергийната бедност, да намалят търсенето на енергия и да преквалифицират работната сила". Те могат и да са със задна дата (от февруари 2022 г. нататък). Освен това "могат също така да се увеличат мерките в съществуващите планове, например чрез увеличаване на размера или нивото на амбиция на инвестицията", казват още от ЕК.

✓ С 66% ще се повиши капацитетът на газовата връзка с Гърция

Впоследните месеци газовата връзка с Гърция (IGB), по която България внася азерски газ и LNG от Гърция, се превръща във все по-голям регионален инфраструктурен фактор. Газопроводът, който [работи от края на 2022 г.](#), е основно алтернативно трасе за доставки на неруски природен газ не само в страната, но и за цяла Югоизточна Европа. По тази причина към неговия капацитет има голям интерес, който най-вероятно ще се запази и в следващите години, а България и Гърция имат планове за разширение, които да увеличат възможните за пренос количества.

Преди дни компанията, оперираща газопровода - "Ай Си Джи Би" (ICGB) проведе търг посредством който възложи на българската компания "[Таси ДД](#)" на Христо Петков изработването на проект за газоизмервателна станция Стара Загора, който ще позволи разширяване на капацитета.

Стойността на договора е 118 500 евро при прогнозна стойност от 150 000 евро. Срокът за изготвяне на техническия проект е 90 дни. След приключването ще се пристъпи и към процедурата по избор на изпълнител на самото разширение.

Това е ключов момент в съществуването и развиването на газопровода, който ще доведе до увеличаване на общия технически капацитет от 3 млрд. куб. м до 5 млрд. куб. м. на годишна база. Проектът включва и компресорна станция на гръцка земя.

Още при пускането на газопровода беше ясно, че разширението на потенциала до 5 млрд. куб.м е нужно заради очакваните по-големи капацитети на терминала за втечен газ в Александрополис, който ще започне работа след няколко седмици. Държавната "Булгартрансгаз" притежава 20% от новостроящия се терминал. А Северна Македония и Сърбия вече са резервирали количества на Александрополис.

Интересът към тръбата расте

Газовата връзка свързва гръцката газова мрежа с българската през 180 км тръба между Комотини и Стара Загора. На практика газопроводът е достатъчно голям да задоволи цялото вътрешно потребление на България, че и повече, което пък го прави удобно трасе за пренос на газ от Гърция и Турция към Румъния, Молдова, Украйна и Централна Европа. До момента запазените количества по него са 82% от общия капацитет, като най-голям дял има азерския газ, който задоволява 30% от нуждите на българския пазар. Останалите капацитети по интерконектора са резервирани от гръцкия държавен доставчик DEPA, италианската компания Edison, както и Linden. Свободните капацитети до 3 млрд. куб.м ще бъдат обявявани на месечни, тримесечни или годишни търгове на платформите RBP и PRISMA.

От компанията заявяват, че следващата стъпка от процеса на увеличаване на капацитета, ICGB и българския национален оператор "Булгартрансгаз" са публикували за обществено обсъждане проект на предложение за входно-изходната точка в Стара Загора. Предложенията ще се правят до 4 март 2024 г., след което трябва да се задвижи проекта.

Пазарният тест за разпределение на капацитета в съответните точки за междусистемносвързване е планиран за юли 2024-а.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, "Денят започва"

- Тема: Съдебната система - между скандалите, обвиненията и реформите; Гост: Емануил Йорданов - бившият министър на вътрешните работи; Людмил Рангелов - адвокат
- Тема: Нови протести и подписване на споразумение - как и защо се раздели браншът на земеделските производители
- Тема: Между отговорността, уменията и примера на известните - къде са пропуските
- Тема: След избора на нов председател - как ще се управляват комисиите; Гост: Карлос Контрера - общински съветник от ВМРО

БТВ, „Тази сутрин“

- Тема: Бил ли е убитият Мартин Божанов под политически и прокурорски чадър; Гост: Николай Кокинов - бивш главен прокурор
- Тема: Има ли готовност БСП за предсрочни избори през юни; Гост: Кристиан Вигенин
- Тема: Кой е мъжът, опитал да запали бившата си приятелка и сина си

Нова телевизия, „Здравей, България“

- Тема: Външен министър "на всяка цена" или нови избори. Ще се разберат ли партньорите във властта или спорът за поста ще взриви мира в управлението?
- Тема: Защо мъж заля със запалителна течност бившата си жена и 2-годишния им син?
- Тема: След случаите със съмнения за полицейско насилие - ще задължат ли униформените в цялата страна да носят бодикамери?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - София най-сетне може да започне да събира глоби от цапачите автомобили
- в. 24 часа - Кога банките решават да качат лихвата по заема: следете какво се случва с депозита
- в. Труд - Закон спира тормоза над длъжниците
- в. Труд - Предсрочни избори най-рано след вота в САЩ
- в. Телеграф - Хотелът дава 1500 лв., в казиното - двойно повече
- в. Телеграф - Общопрактикуващият лекар Д-р Георги Миндов пред "Телеграф": Под 2 млн. българи плащат здравни вноски
- в. Телеграф - Горивата нагоре с 10 ст./л

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Помощ за фермерите от 5 до 20 лв. за декар, най-големите вземат най-малко, за тях има и таван на парите
- в. 24 часа - "Промяната" играе и с Хазарта от страх, че силните с преференции ДБ ще пуснат само Никола Минчев в ЕП
- в. Труд - Криза с боклука във Варна
- в. Телеграф - ГЕРБ иска отчет за авансови плащания

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Александър Йоловски, министър на електронното управление: Секретни поръчки насочват парите към 5-6 компании, вместо да пестим до 80% с открити
- в. Труд - Калин Сърменов, директор на Сатиричния театър, пред "Труд news": Това е ротацията - 6 месеца министрите не работят и 3 месеца се страхуват, че ще ги сменят
- в. Телеграф - Деница Сачева, председател на социалната комисия в НС: Покупателната способност ще се запаси с приемането на еврото

Водещи анализи

- в. 24 часа - Дежавю! Клуб "Ускорение" е копи-пейст на "Новото време"
- в. Труд - Конституционният съд защити демокрацията
- в. Труд - Следващите пет години се търсят още половин милион работници
- в. Телеграф - С ТРОХИ ЗДРАВЕ НЕ СЕ КУПУВА

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bq.org/bq/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.